

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep Akersg. 44
0032 OSLO

HØRING - NOU 2010:8 Med forskertrang og lekelyst. Høringsuttalelse fra Larvik kommune.

Larvik kommune har gjennomført en administrativ høring, der alle styrere i barnehagene i kommunen har hatt mulighet til å komme med innspill.

Brennautvalget har gjort et svært grundig arbeid med å få fram alle sider av barnehagens virksomhet, og påpeker sentrale områder barnehagen må vektlegge, bli bedre på, og hvilke konsekvenser dette kan føre til både pedagogisk, administrativt og økonomisk.

Fig. uttalelse har tatt for seg alle utvalgets anbefalinger i kap 12. I tillegg kommer uttalelsen med ønske om at noen punkter fra kap 2 og kap 6 blir understreket sterkere i utvalgets anbefalinger.

Kap. 2 Formål, verdier og utfordringer.

- **Voksnes kompetanse, holdninger og praksis er avgjørende for kvaliteten i barnehagen.**
 - I 2.1.1 står det blant annet "For å utvikle trivsel trenger alle barn voksne som sørger for at det er trygghet og forutsigbarhet i omgivelsene rundt barnet. Alle barn har også behov for omsorg. Det betyr at barnet blir sett, at noen lytter til det barnet sier, viser interesse og tar barnet på alvor."
- **Det er de voksnes ansvar å tilrettelegge for at barna opplever mestring. Det er aldri barnet som er problemet.**
 - 2.1.2 - En av barnehagens grunnleggende funksjoner i kunnskapssamfunnet er å integrere barn med problemadferd sosialt og dermed bidra til utvikling av sosial kompetanse og dempe problemadferd. Ifølge Frønes må barnehagen utvikle systematiske metoder og strategier for å støtte de barna som befinner seg i en risikosone, og en rekke pedagogiske program og systemer er rettet inn mot dette arbeidet.
- **Det er de voksnes ansvar å skape gode relasjoner**
 - 2.1.1 Barn trenger stabile og gode sosiale relasjoner for å få en sunn og positiv utvikling, enten det er snakk om trygg tilknytning til foreldre, gode relasjoner til andre voksne eller vennskap med andre barn.
- **Betydningen av å bli sett og anerkjent**
 - 2.1.1 Alle barn har også behov for omsorg. Det betyr at barnet blir sett, at noen lytter til det barnet sier, viser interesse og tar barnet på alvor. Barn i utsatte situasjoner, for eksempel barn med nedsatt funksjonsevne, barn som kommer

fra en vanskelig familiesituasjon og barn med atferdsproblematikk, kan oppleve å bli sett på, men ikke sett. Når barn blir sett på uten å bli sett, blir de usynliggjort, som om de ikke har verdi og rett til å synliggjøre sine ressurser, perspektiver eller hvem de egentlig er.

- **Forskjellsbehandling er viktig for at alle barn skal ha like muligheter**

2.1.1 Ansatte som arbeider med barn, skal møte alle barn som likeverdige. Barn har ulike forutsetninger, noe som krever at de ansatte møter barna ut fra deres individuelle behov, interesser, erfaringer og muligheter. Barna må dermed behandles ulikt. Denne forskjellsbehandlingen er nødvendig for å gi alle barn like muligheter. Ulik behandling er en forutsetning for at barnet blir behandlet som likeverdig, da alle barn kan utvikle seg positivt dersom de får tilpasset oppfølging og opplever både mestring og utfordringer.

Kap. 6 Barnehagens betydning.

6.3.2.1.

Forskning viser at barnehager har en positiv virkning på barns utvikling av språk, kognisjon og læring, mens forskningslitteraturen er mindre entydig når det gjelder spørsmålet om hvordan barnehager påvirker risikoen for at barn utvikler atferdsproblemer og sosioemosjonelle vansker.

Dette underbygger viktigheten av å legge til rette for et systematisk pedagogisk tilbud for alle førskolebarn, med vekt på gode relasjoner, omsorg, sosial kompetanse, lek og læring i her-og-nå situasjoner, og formelle- og uformelle situasjoner.

Det er mange barnehager i Larvik som jobber systematisk med å tilrettelegge for barns utvikling av sosial kompetanse, og for å jobbe bevisst og helsystemisk med læringsmiljøet i barnehagen både i forhold til formelle og uformelle situasjoner.

En gruppe pedagoger i Larvik har gjort en delstudie (riktignok mikroskopisk i den store sammenhengen) i forhold til ART i barnehagen for å se om det å systematisere arbeidet med sosial kompetanse på denne måten kunne se noen effekt på barnas sosiale utvikling og i forhold til problematferd. Dette viste seg å ha positiv effekt på de barna som deltok i ART gruppa sammenlignet med barna i kontrollgruppa, samt at personalet erfarte en positiv ringvirkning på de øvrige barna på avdelingen.

6.3.3.1.

Fokuset på sosial kompetanse som et av de viktigste grunnlagene for læring og utvikling. **Positivt at utvalget foreslår målformuleringer for arbeidet med sosial kompetanse, nettopp for å unngå at fokuset på fagområdene skal dominere.**

6.3.3.2

Det foreligger etter hvert en betydelig vitenskapelig dokumentasjon som viser at sosial kompetanseutvikling ikke bare er en viktig målsetting for barnehagene generelt, men også et viktig innslag i tidlig forebygging av et bredt spekter av primær og sekundærproblemer.

Kap.12 Utvalgets anbefalinger

12.1 – Utvalget anbefaler at barnehagetilbudet fortsatt skal være frivillig.

Anbefalingen støttes.

12.2 – Utvalget foreslår 20 timer gratis barnehage i uken for alle barn i alderen 3–5 år.

Anbefalingen støttes under forutsetning av at manglende foreldrebetaling kompenseres. Bør ikke innføres på bekostning av personalressurs og kvalitet. Bør vurderes om det skal gjelde fra 2 år med henblikk på tidlig innsats.

12.3 – Utvalget foreslår at tilbudet gis innenfor det ordinære barnehagetilbudet

Anbefalingen støttes.

12.3.1 – Utvalget anbefaler at alle barnehager skal ha tilknytning til et tverrfaglig samarbeidsteam

Anbefalingen støttes.

12.3.2.

- Utvalget anbefaler at kommunen via helsestasjoner og andre instanser gir informasjon til foreldre om betydningen av å gå i barnehagen
- Utvalget foreslår at tilbudet om foreldreveiledning utvides og styrkes
- Utvalget foreslår at det opprettes en egen foreldreportal på internett
- Utvalget foreslår å lovfeste kommunale foreldreutvalg for barnehagene
- Utvalget foreslår at det lovfestes at kommunen skal ha en egen plan for foreldresamarbeid for barnehagene

Anbefalingene støttes. Det påpekes i tillegg at tilbud om foreldreveiledning kan kreve økte ressurser.

12.4.1.

- Utvalget foreslår at det i rammeplanen i tillegg til mål knyttet til fagområdene også settes mål for barnehagens arbeid med lek, omsorg, og sosial kompetanse.
- Utvalget foreslår at det i rammeplanen settes mål for hva det enkelte barn skal utvikle av basiskompetanse
- Utvalget foreslår at det i rammeplanen legges føringer for at barnet selv også får sette mål for sin egen læring og utvikling

Utvalgets anbefalinger med fokus på sosial kompetanse, språk og andre former for kommunikasjon som hovedinnhold i de skoleforberedende aktivitetene, støttes.

Formuleringene i strekpunkt 2 må ikke tolkes dit hen at det blir opplæringsplikt i barnehagen. Til strekpunkt 3 påpekes det at det ikke kan forventes at barn i barnehagealder har forståelse for hva som er viktig for egen læring og utvikling.

12.4.2.

- Utvalget foreslår at det i rammeplanen må stilles tydeligere krav til årsplanarbeidet i barnehagen
- Utvalget foreslår at rammeplanen må bli tydeligere på kravet om progresjon i barns læring og utvikling
- Utvalget foreslår at det i rammeplanen må stilles krav om likt fokus på formelle og uformelle læringssituasjoner i barnehagen

Anbefalingene støttes.

12.4.3.

- Utvalget anbefaler at de skoleforberedende aktivitetene legger hovedvekt på utvikling av barnas sosiale kompetanse, språk og andre former for kommunikasjon
- Utvalget foreslår at det i rammeplanen må tydeliggjøres hva innholdet i de skoleforberedende aktivitetene skal være

Anbefalingene støttes.

12.4.4.

Utvalget foreslår at alle barnehager må ta i bruk en tretrinnsmodell for mer systematisk identifisering og oppfølging av barn med særlige behov

– Utvalget foreslår at det utarbeides en veileder for barnehagene om arbeidet med barn med traumer

Anbefalingene støttes.

Det bør i tillegg vektlegges at det er kompetente fagpersoner som jobber med barn med spesielle behov.

12.5.

– Utvalget foreslår at det innføres et varig system for etter- og videreutdanning for ansatte i barnehagesektoren

– Utvalget foreslår at minst 50 prosent av de ansatte i barnehagen må ha førskolelærerutdanning eller annen tilsvarende pedagogisk utdanning

– Utvalget foreslår at muligheten til dispensasjon fra utdanningskravet må innskrenkes

– Utvalget anbefaler at det vurderes å innføre et minimumskrav til formelle kvalifikasjoner hos assistenter i barnehagen

– Utvalget foreslår at det igangsettes en egen kampanje for rekruttering til førskolelærerutdanningen

– Utvalget foreslår at det igangsettes varig systematisk lederopplæring av styrere i barnehagene

– Utvalget foreslår at førskolelærerutdanningen blir 4-årig

– Utvalget anbefaler et betydelig lønnsløft til førskolelærere for å sikre kvalifisert personell i barnehagen og rekruttering til førskolelærerutdanningen

– Utvalget foreslår at det lovfestes et krav om barnehagefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen

Anbefalingene støttes.

Tillegg til strekpunkt to: Pedagogtettheten bør økes, og komme i tillegg til dagens voksentetthet.

Tillegg til strekpunkt sju: Dersom førskolelærerutdanningen blir 4-årig, bør det legges større vekt på flere praksisperioder enn det er i dag.

Til siste strekpunkt: Barnehagefaglig kompetanse i kommuneadministrasjonen er svært viktig!

12.6.

– Utvalget foreslår at det innføres en plikt til samarbeid mellom barnehage og skole i regelverk og planverk for både barnehage og grunnopplæringen

– Utvalget foreslår at deler av innholdet i den statlige veilederen *Fra eldst til yngst* tas inn i forskriftene for både barnehageloven og opplæringsloven

– Utvalget foreslår at kommunen pålegges å lage en overordnet plan for hvordan sammenheng mellom barnehage og skole skal sikres og overgangen skal bli best mulig for barna

– Utvalget foreslår at det i grunnskolelærerutdanningen for 1.–5. trinn innføres en obligatorisk praksisperiode i barnehage

– Utvalget anbefaler at det gis tilbud om hospitering i hverandres virksomheter for ansatte i barnehage og skole

– Utvalget anbefaler at det gis tilbud om kompetanseutvikling til førskolelærere og grunnskolelærere

vedrørende samarbeid mellom barnehage og skole

Anbefalingene støttes.

12.7.

– Utvalget anbefaler at det sikres sterke nasjonale kvalitetskrav for barnehagene gjennom lov og forskrifter i tilknytning til innføring av rammefinansiering av barnehagene

– Utvalget foreslår at kommunenes tilsyn av barnehagene styrkes gjennom sterkere nasjonale føringer

– Utvalget foreslår at det innføres sterkere statlig regulering av moderasjonsordninger for foreldrebetalingen i barnehagen

Anbefalingene støttes.

Til strekpunkt en og to, understrekes viktigheten av nasjonale føringer.

12.8

- Utvalget foreslår at det igangsettes kontrollerte evalueringsstudier for å finne ut hvordan barnehager med ulike kjennetegn påvirker barn av hvert kjønn og med ulike forutsetninger og kjennetegn. Dette gjelder særlig barns sosiale, emosjonelle, atferdsmessige og motoriske fungering, i tillegg til barns kognitive fungering og psykiske helse

– Utvalget foreslår at det settes av midler til forskningsoppfølging av offentlige tiltak for å dokumentere virkningene, og at det må etableres et forpliktende samarbeidsorgan for å følge opp dette

– Utvalget anbefaler at forskningsevalueringer av offentlige tiltak bør kvalitetskontrolleres gjennom publisering av artikler i fagfelleverderte tidsskrifter, både nasjonale og internasjonale.

Utvalget mener videre at denne forskningen i større grad må formidles til sektoren

Anbefalingene støttes.

Viktig med forskning på barnehagefeltet.

Med hilsen

Bård Jakobsen
RE-leder oppvekst sørvest

Anne-Kathe Christensen
spesialpedagogisk koordinator